

בית משפט לענייני משפחה באשדוד

תלה"מ 20-09-55947 פלונית נ' פלוני

תיק חיצוני:

מספר בקשה: 8

בפני כבוד השופט אריאל ממון

פלונית
ע"י ב"כ עוה"ד שלמה איבגי

המבקשת

נגד

פלוני
ע"י ב"כ עוה"ד אופק בלאיש

המשיב

א', ילידת 2007
ב', ילידת 2011
ג', ילידת 2010
(להלן: "הקטינות")
באמצעות האפוטרופוס לדין עוה"ד מאיר כהן

בעניין הקטינות

החלטה

- 1 בפני בקשת האם (המבקשת) להורות על מתן חיסון נגד נגיף הקורונה לשלוש הקטינות. יוער כי
2 לצדדים בן משותף נוסף, בגיר, אשר לדברי הצדדים התחסן זה מכבר. האב מתנגד לבקשה.
3
4 1. לנוכח עמדות הצדדים והמחלוקת ביניהם בסוגיית טובת הקטינות ועל מנת שתונח בפני גם
5 עמדת הקטינות עצמן, הוריתי על מינוי אפוטרופוס לדין, אשר הגיש עמדתו ביום 3.1.2022,
6 במסגרתה הבהיר כי הקטינה א' מתנגדת לקבלת חיסון (זאת הגם שבעבר נאותה לקבלו) ואילו
7 הקטינות ב' וג' מבקשות להתחסן וחוששות מפני התוצאות הצפויות שבאי התחסנות.
8
9 2. האפוטרופוס לדין, עוה"ד מאיר כהן, סבר כי טובתן של הקטינות מחייבת ביצוע החיסונים,
10 כמבוקש, וזאת גם בהתייחס לקטינה א' וחרף התנגדותה, שכן לדבריו, טובתה גוברת על
11 רצונה, הבלתי מבוסס.
12
13
14
15

בית משפט לענייני משפחה באשדוד

תלה"מ 20-09-55947 פלוגית נ' פלוני

תיק חיצוני:

עמדות הצדדים:

3. ביום 6.1.2022 התקיים דיון במעמד הצדדים, זאת לנוכח התנגדות האב לחיסון הקטינות. הצדדים ויתרו על זכותם להגיש סיכומים בכתב וביקשו כי ביהמ"ש יכריע בבקשה על בסיס החומר שבפניו ודברי הצדדים ובאי כוחם בדיון.
4. לטענת המשיב, אין להיעתר לבקשת האם, שכן לשיטתו חיסון הקטינות אינו בהכרח לטובתן. לדבריו, המלצות משרד הבריאות באשר לחיסון ילדים הן המלצות שניתנו תוך הסתכלות על טובת הכלל ומתוך חשש להדבקה של אחרים, לרבות אוכלוסיות בסיכון, אלא שמעת שבת המשפט נדרש לבחון אך טובתן של הקטינות המצויות בפניו, אין להתייחס להמלצות הכלליות של משרד הבריאות.
5. המשיב הוסיף וטען כי בעת הזאת אין מספיק מידע מה עתיד לקרות בטווח הארוך כתוצאה מהחיסון.
6. עוד טען המשיב כי עצם מתן החיסון אינו מונע הדבקה ומשכך התועלת שלו מוטלת בספק אל מול החשש מנזק עתידי, לא ידוע.
7. לעניין עמדת האפוטרופוס לדין, טען המשיב כי זו עמדתו שלו וכי היא אינה משקפת בהכרח את טובת הקטינות. המשיב קבל על כך שהאפ' לדין פגש הקטינות בבית האם, באופן שחורג מהצורך בהגשת עמדה ניטרלית.
8. המשיב פירט באריכות את המניעים להתנגדותו והפנה בע"פ לנתונים סטטיסטיים (שלא ברור מקורם), אשר לשיטתו מלמדים על חוסר יעילותו של החיסון ועל סיכוני התמותה הנמוכים הכרוכים באי התחסנותם של ילדים.
9. לכשנשאל המשיב מה ידוע לו אודות הסיכון לחלות במחלות קשות כתוצאה מאי התחסנות, הודה המשיב כי לא נחשף למידע בעניין זה (עמ' 6, ש' 33 לפרוטוקול). לדבריו יש לחסן בני 60 ומעלה בלבד, שכן בגילאים מוקדמים יותר, רבים הסיכונים הכרוכים בחיסון על פני התועלת הבלתי מבוססת שבהתחסנות.
10. לסיום טען המשיב כי בקשת האם לחסן את הקטינות פוגעת בזכויותיו ובסמכויותיו ההוריות מכוח חוק הכשרות המשפטית והאפוטרופסות, תשכ"ב-1962.

בית משפט לענייני משפחה באשדוד

תלה"מ 20-09-55947 פלוגית נ' פלוגי

תיק חיצוני :

11. המבקשת שבה על דרישתה לחסן הקטינות, הבהירה כי היא סבורה שזו טובתן והסתמכה על עמדות רוב רובם של גורמי המקצוע, לרבות רופאים ואפידמיולוגים ועל המלצות משרד הבריאות.
12. המבקשת הפנתה למסמכים רפואיים מרופא המשפחה, שמהם ניתן ללמוד כי הקטינות אינן סובלות מרגישויות שמונעות מהן להתחסן (ראו : ת/1).
13. המבקשת סמכה ידיה על עמדת האפוטרופוס לדין ודחתה טענות המשיב בעניין חוסר הניטרליות שלו.
14. המבקשת אף הדגישה כי עמדת גורמי המקצוע ורופאי ישראל כי הסיכון שבאי התחסנות גבוה יותר מתופעות הלוואי הזניחות שנגרמות כתוצאה ממתן החיסון.
15. האפוטרופוס לדין הבהיר כי עמדתו נכתבה לאחר ששוחח גם עם האב באריכות באמצעות הטלפון וסמך דבריו על עמדת משרד הבריאות ועל מאמר מאת האיגוד לרפואת ילדים והחוג הישראלי למחלות זיהומיות בילדים, שפורסם ביום 3.11.2021 באתר משרד הבריאות ולא על דעותיו המוקדמות שלו עצמו.
16. על פי הנתונים אליהם הפנה האפוטרופוס לדין, יעילותו של החיסון הינה גבוהה, שכן הוא מספק הגנה של כ- 95% מפני נגיף הקורונה, מונע תחלואה קשה ומפחית סיכון לתמותה.
17. לדבריו, התפרצותו של ווריאנט האומיקרון רק מגבירה את הצורך במתן החיסון לקטינות.
18. עוד הוסיף כי החשש מפני תופעות לוואי כתוצאה מהנגיף (ללא התחסנות) גובר על החשש מפני תופעות לוואי שוליות שנצפו כתוצאה מביצוע החיסון.
19. גם החשש מפני התוצאות הנגרמות כתוצאה מבידודים עתידיים (הרלוונטיים בעיקר כלפי לא מתחסנים), לרבות דיכאון, פגיעה בקשרים חברתיים ועוד, מצדיקים לדברי האפי לדין, התחסנות הקטינות.
20. האפוטרופוס לדין הבהיר מדוע מצא את עמדות הקטינות ב' וג' כמבוססות יותר מעמדתה של הקטינה א', אשר הביעה התנגדות סתמית ולא מנומקת להתחסנותה ועל כן סבר כי יש לחסנה, אף בניגוד לרצונה, שכן כאמור- טובתה קודמת לרצונה.

בית משפט לענייני משפחה באשדוד

תלה"מ 20-09-55947 פלונית נ' פלוני

תיק חיצוני:

המסגרת הנורמטיבית:

21. סעיף 15 לחוק הכשרות המשפטית, התשכ"ב-1962 (להלן: "החוק"), קובע כדלקמן:

"אפוטרופסות ההורים כוללת את החובה והזכות לדאוג לצרכי הקטין, לרבות חינוכו, לימודיו, הכשרתו לעבודה ולמשלח-יד ועבודתו, וכן שמירת נכסיו, ניהולם ופיתוחם; וצמודה לה הרשות להחזיק בקטין ולקבוע את מקום מגוריו, והסמכות לייצגו".

22. בהמשך קובע סעיף 17 לחוק כי:

"באפוטרופסותם לקטין חייבים ההורים לנהוג לטובת הקטין כדרך שהורים מסורים היו נוהגים בנסיבות הענין".

23. מכאן עולה כי לצד החובה של ההורים לדאוג לילדיהם, כדרך של הורים מסורים בנסיבות העניין, קיימת להם הזכות לעשות כן.

24. ההתערבות של גורמים חיצוניים באוטונומיה ההורית וביחסי הורים-ילדים, נעשית רק במקרים חריגים ומתאימים, וככלל, הדבר יעשה כאשר ההורה אינו מקיים כראוי את חובותיו או משתמש לרעה בסמכויותיו ההוריות באופן שמסכן את הילד או פוגע בו.

25. בהתאם להוראות סעי' 68 לחוק:

"א) בית המשפט רשאי, בכל עת, לבקשת היועץ המשפטי לממשלה או בא-כוחו או לבקשת צד מעוניין ואף מיזמתו הוא, לנקוט אמצעים זמניים או קבועים הנראים לו לשמירת עניניו של קטין, ושל אדם שמונה לו אפוטרופוס, אם על-ידי מינוי אפוטרופוס זמני או אפוטרופוס-לדין, ואם בדרך אחרת; וכן רשאי בית המשפט לעשות, אם הקטין או האדם שמונה לו אפוטרופוס פנה אליו בעצמו.

ב) היתה הבקשה להורות על ביצוע ניתוח או על נקיטת אמצעים רפואיים אחרים, לא יורה על כך בית המשפט אלא אם שוכנע, על פי חוות דעת רפואית, כי האמצעים האמורים דרושים לשמירת שלומו הגופני או הנפשי של הקטין או האדם שמונה לו

בית משפט לענייני משפחה באשדוד

תלה"מ 20-09-55947 פלונית נ' פלוני

תיק חיצוני:

אפוטרופוס, לאחר ששקל את רצונו של האדם, חשיבות הטיפול, נחיצותו, דחיפותו, הפגיעה האפשרית באורח חייו ואת סיכויי השיפור באיכות חייו של האדם".

26. על פי הפסיקה, אמנם במקרים בהם עולה צורך בניתוח או כאשר קיים צורך ב"נקיטת אמצעים רפואיים אחרים", נדרש בית המשפט להיעזר בחוות דעת רפואית, ולבחון האם האמצעים המבוקשים דרושים לשמירת שלומו הגופני של הקטין, לאחר ששקל את רצונו, חשיבות הטיפול, נחיצותו, דחיפותו ואת הפגיעה האפשרית באורח חייו, אך בעת ביצוע חיסונים שגרתיים, אין צורך בקבלת חוות דעת רפואית ויש לפעול על פי הנחיית הרשויות ולערוך את החיסונים.

עוד נקבע בפסיקה כי המלצות משרד הבריאות באשר למתן חיסוני שגרה נבחנו ונקבעו על ידי גורמים מקצועיים, ומדובר בהמלצה גורפת וחד משמעית לכלל הילדים בישראל, למעט מקרים בהם הומלץ שלא לבצע חיסון כלשהו [ראו: דברי כב' הנשיאה ש' אייזנברג בתלה"מ (חיפה) 20-03-8386 פלוני נ' אלמונית (נבו, 1.7.2021 - להלן: "עניין פלוני"), פסקה 7 והאסמכתאות הנזכרות שם; עמ"ש (ת"א) 62329-09-19 פלונית נ' אלמוני (נבו, 3.11.2019); רמ"ש (ת"א) 12596-09-19 ע.ל. נ' א.ב. (נבו, 15.9.2019); עמ"ש (ת"א) 45175-03-20 פלוני נ' פלונית ואח' (נבו, 20.5.2020); תמ"ש 16505-06-15 ר.ל. נ' נ.ל. (נבו, 14.8.2017)].

27. בהחלטת כב' הנשיאה אייזנברג בעניין פלוני נקבע כי:

"הפסיקה עסקה בחיסונים הניתנים בשגרה לקטינים מזה שנים רבות (כגון: טטנוס, חצבת וכו'), ואולם במציאות הנוכחית – שעה שהעולם כולו מתמודד עם מחלה זיהומית מידבקת, ובשים לב להמלצת משרד הבריאות, שחזקה כי נבחנה ע"י גורמים מקצועיים - הדברים יפים לטעמי גם לחיסון נגד נגיף הקורונה" (שם, פסקה 6).

28. במסגרת תלה"מ (י-ם) 20-11-48743 האב נ' האם (נבו, 2.8.2021) הביאה כב' השופטת מיכל ברדנשטיין את עמדת משרד הבריאות, שהיא הרשות המוסמכת האחראית על בריאות הציבור בישראל, ולהמלצותיו, כפי שפורסמו ב-<https://govextra.gov.il/ministry-of-health/covid19-vaccine/covid19-vaccine-information>

"עם הזמן נערכו עוד ועוד מחקרים על מועילותו של החיסון, והתוצאות מצוינות: החיסון מספק הגנה של עד 95%, שבועיים לאחר קבלת המנה השנייה. המסקנה ברורה: קבלת החיסון מצילה חיים ומונעת תחלוא הקשה. על פי מחקר שערך

בית משפט לענייני משפחה באשדוד

תלה"מ 20-09-55947 פלוגית נ' פלוגי

תיק חיצוני:

משרד הבריאות, שבועיים לאחר קבלת המנה השנייה, נצפתה מניעת תמותה ותחלואה קשה של כ-97%. קופת חולים כללית ערכה מחקר שכלל 1.2 מיליון מחוסנים, התוצאות גם כאן הוכיחו עד כמה החיסון יעיל וחשוב: ירידה של 94% בהופעת מחלה עם תסמינים, ירידה של 92% בחולים הקשים ו-87% במספר המאושפזים בבתי החולים. גם במחקרים אחרים שנערכו (כמו של קופת חולים מכבי) התוצאות נותרו בעינן – החיסון נותן הגנה כמעט מושלמת, והוא הסיכוי היחיד שלנו לחזור לשגרת החיים שאנחנו מתגעגעים אליה. לכן, ההמלצה החד משמעית של מומחי הבריאות ומשרד הבריאות בארץ, כמו גם ארגון הבריאות העולמי, הוא לאפשר לכל אחד ואחת מעל לגיל 12 להתחסן, ובהקדם. בקרב מומחים בקהילה המדעית והרפואית יש הסכמה נרחבת – החיסון הוא אפקטיבי, יעילותו רבה. ככל שיותר אנשים, צעירים כמבוגרים, יקדימו להתחסן, כך נציל נפשות רבות והמשק יוכל לשוב לפעילות במהרה" (ההדגשה הוספה).

29. גם עיון בנייר העמדה מיום 3.11.2021, אליו הפנה האפוטרופוס לדין (אתר משרד הבריאות-
https://www.gov.il/BlobFolder/reports/vpb-10112021/he/files_publications_corona_children-vaccine-position-paper-112021.pdf
 מלמד כי:

"נכון לסוף אוקטובר 2021, גל תחלואת הדלתא בדעיכה, והסיכון להידבקות בירידה, אך בהתבסס על הניסיון מגל זה, צפוי כי יופיעו וריאנטים חדשים, והתחלואה תתפרץ בקרב אוכלוסיות עם כיסוי חיסוני נמוך, שהעיקרית בהם היא אוכלוסיית הילדים. סביר כי כלל האוכלוסייה או לפחות רובה המכריע ייחשף לנגיף במוקדם או במאוחר – לאור המגמות הנחזות של מהלך המגיפה, סביר כי הנגיף יהפוך לאנדמי ובסופו של דבר מרבית האנושות ובכלל זאת ילדים ייחשפו לנגיף. על כן, בסופו של דבר ולאורך זמן, ככלל, החלופות תהיינה אחת משתיים – להיחשף לנגיף ללא חיסון, או להיחשף אליו כמחוסנים. אנו מסיקים כי התועלת מהחיסון עולה בסדרי גודל על הסיכון האפשרי ממנו."

לסיכום, נקבע (שם) כי "לאחר בחינה מעמיקה של כלל הספרות, ושקלול היתרונות מול החסרונות, אנו, באיגוד רופאי הילדים, קוראים להמליץ על החיסון".

בית משפט לענייני משפחה באשדוד

תלה"מ 20-09-55947 פלונית נ' פלוני

תיק חיצוני:

30. דומה כי לנוכח התפרצות ווריאנט האומיקרון בשבועות האחרונים, שבעקבותיה זינק גל התחלואה לממדים גדולים ואף עתיד, על פי התחזיות המקובלות, לגדול אף יותר, עמדת איגוד רופאי הילדים דלעיל מקבלת משנה תוקף ואינני רואה כל טעם לפקפק בה, זאת במיוחד כאשר המשיב בחר שלא להגיש עמדה מקצועית מנומקת לסתור האמור והפנה לנתונים עלומים, שלא ברור מקורם ומהימנותם אף מוטלת בספק.

31. בעמ"ש (חיפה) 58108-06-21 א' נ' ב' (נבו, 8.7.2021) קבע בית המשפט המחוזי, כי **"פסיקת בית המשפט העליון קבעה, כי על ההורה שסבור, כי חיסון עליו המליץ משרד הבריאות עלול לגרום לנזק לצרף חוות דעת אשר תתמוך בטענתו האמורה"** (סעיף 15 לפסק הדין). אלא שטענות האב לסיכונים הכרוכים במתן החיסון (לרבות דלקת קרום הלב), נטענו מן השפה ולחוץ ואילו עיון בנתוני משרד הבריאות מלמד כי גם אם קיים סיכון כזה, מדובר בסיכון זניח, שלא יכול לגרוע מחשיבות החיסון ונחיצותו, כפי שקבעה כב' הנשיאה אייזנברג **בעניין פלוני** (בפסקה 10).

יתר על כן, ע"פ נתוני משרד הבריאות, עד כה חוסנו כנגד נגיף הקורונה כ- 2.5 מיליון נערים ונערות ללא תופעות לוואי מיוחדות ונתון זה מדבר בעד עצמו.

32. בתלה"מ (נצרת) 44207-08-21 **פלונית נ' פלוני** (נבו, 30.11.2021) סקר כב' השו' א. זגורי את הסיכונים הקיימים עבור ילדים ונערים החולים בקורונה, לרבות נזקים ארוכי טווח והוסיף, בין היתר, כי:

"הנתונים העדכניים נכון ליום 28/11/2021 בבריטניה כי 37% מכל המאומתים בבריטניה הם ילדים, 7 מקרי תמותה בקרב ילדים התרחשו בשל היזבקותם בקורונה בשבוע אחד, 1 מכל 22 פטירות של ילדים בני 9-5 נובעת מקורונה שמהווה גם גורם חמישי בשכיחותו למוות בקרב ילדים בני 19-10 בשנת 2021! בנוסף אובחנה עלייה של 30% במספר הילדים הסובלים מהשפעות Long Covid בחודש אחד" (פסקה 16).

והוסיף עוד ביחס לנתונים בישראל:

"בנייר עמדה של אגף המחקר של הכנסת "מגפת הקורונה ומצבם של ילדים ובני נוער בישראל" אשר הוגש לציום היום הבינלאומי לזכויות הילד (16/11/2021) נרשם כי אחד מכל 193 ילדים מאומתים נזקק לאשפוז, מתוך המאושפזים – אחד מכל שישה ילדים היה במצב בינוני עד קריטי".

בית משפט לענייני משפחה באשדוד

תלה"מ 20-09-55947 פלונית נ' פלוני

תיק חיצוני:

סיכום והכרעה:

33. הנה כי כן, בפנינו עמדת רוב ככל גורמי המקצוע הממליצה על מתן החיסון לילדים, לנוכח הנזקים הצפויים להם מבחינה סטטיסטית, אל מול טענות על חששות מפני תופעות לוואי שגם אם יתרחשו, הינן קלות יותר אל מול תופעות הלוואי הכרוכות מהיחשפות לנגיף ללא חיסון.

34. אכן כפי עמדת ב"כ המשיב השיקול היחיד והמכריע בסוגיה זו הוא עיקרון טובת הילד, שהוא עיקרון העל בנוגע לעניינים של קטינים (ראו: בג"ץ 5227/97 דויד נ' בית הדין הרבני הגדול בירושלים, פ"ד נה (1) 453, וכן סעיף 68(א) לחוק הכשרות המשפטית והאפוסטרופסות, התשכ"ב 1962). אלא שבניגוד לעמדתו ולנוכח האמור לעיל, מצאתי כי גם בענייננו טובתן של הקטינות שבפני, בשים לב לעמדת משרד הבריאות, היא במתן החיסון שיש בו כדי לשמור על בריאותן.

35. אשר על כן ולאחר שבחנתי את עמדות הצדדים ולנוכח עמדת משרד הבריאות, שהוא הרשות המוסמכת בישראל להגנה על בריאות הציבור, לפיה חיסון הקורונה נמצא כיעיל ביותר להגנת הציבור, ובכלל זה להגנה על ילדים, מפני נזקי מחלת הקורונה ולהתמודדות עם המגפה ולנוכח כך שתופעות הלוואי בקרב מחוסנים הן נדירות ובלתי חמורות ותופעות הלוואי של מגפת הקורונה קשות יותר מתופעות הלוואי של החיסונים, ושעה שמגפת הקורונה עדיין עמנו ואנו בעיצומו של הגל החמישי שלה, הרי שקיימת דחיפות ונחיצות למתן החיסונים לקטינות.

36. מכל המקובץ לעיל אני מורה כי האם רשאית לחסן את הקטינות ודי בחתימתה על מנת לתת הסכמה לביצוע החיסון לכלל הקטינות.

37. עם זאת ובהתייחס לקטינה א', כבת 15 בעת הזאת, ושעה שהאפוסטרופסים הטבעיים שלה, הוריה, חלוקים בסוגיית החיסון ותוך מתן כבוד לאוטונומיה שלה, מתן החיסון לקטינה זו יתבצע ללא כפייה, אלא מתוך שיח עמה, זאת בהתאם לקבוע בפסיקה, כי במקרים של מחלוקת בין הורים גרושים לגבי מתן החיסון לילדיהם ניתן משקל משמעותי לעמדת קטין, אשר יכול להביע את רצונו באופן עצמאי וברור בעניין זה [ראו: תלה"מ (ח"י) 20-03-8386 פלוני א' נ' אלמוני (נבו, 1.7.2021)], תלה"מ (י"ס) האב נ' האם (נבו 2.8.2021)].

בית משפט לענייני משפחה באשדוד

תלה"מ 20-09-55947 פלוגית נ' פלוגי

תיק חיצוני:

38. אדגיש כי אינני מוצא לפקפק ברצינות חששותיה של הקטינה א' מפני החיסון ושעה שהוראות משרד הבריאות אינן מחייבות מתן חיסון לכלל האוכלוסייה, לא מצאתי לכפות דווקא עליה לעשות כן.

39. אשר על כן ומכל המקובץ והאמור לעיל אני מתיר לאם לחסן את הקטינות ב' וג' אף מבלי לקבל את אישור האב ואילו הקטינה א' לא תחוסן, אלא אם תביע הסכמתה לכך.

במידת הצורך ניתן להגיש צו פורמלי לחתימתי.

בנסיבות העניין לא מצאתי ליתן צו להוצאות.

ההחלטה מותרת בפרסום ללא פרטים מזהים ושמות הצדדים.

המזכירות תמציא ההחלטה לצדדים ולאפוטרופוס לדין.

ניתנה היום, ח' שבט תשפ"ב, 10 ינואר 2022, בהעדר הצדדים.

אריאל ממון, שופט